

Programma van Toetsing en Afsluiting 4 havo

2026 — 2027

Voorwoord

Beste leerling, ouder(s) of verzorger(s),

Het examentraject gaat beginnen. Het traject loopt twee jaar en bestaat uit schoolexamens (SE's) en een centraal examen (CE). In dit boekje hebben wij alle onderdelen van het schoolexamen voor jullie verzameld. Er staat precies in vermeld wat je wanneer moet leren en maken en voor welk deel het meetelt in het schoolexamencijfer. Daarnaast vind je praktische informatie over het maken van schoolexamens. Dit boekje heet het PTA (programma van toetsing en afsluiting (PTA)). Dat woord zul je de komende jaren vaak horen.

Alle resultaten van je schoolexamenonderdelen samen vormen je examendossier. In Magister is het mogelijk om de resultaten zelf in te zien, waardoor je overzicht houdt.

Het PTA beschrijft samen met het examenreglement alle belangrijke informatie over het examen. Het reglement geldt voor alle examentrajecten (elk leerjaar, elk niveau). Je vindt dit op onze website.

Tot slot wensen wij jullie heel erg veel succes in dit traject.

Mede namens de examencommissie en -secretaris,

Wendelien Hoedemaker,
Rector Montessorilyceum Amsterdam

Inhoudsopgave

Voorwoord

Inhoudsopgave

1. De vakken	4
2. Aanwijzingen voor de examenkandidaten bij het SE	5
3. Lijst van toegestane hulpmiddelen bij het examen	7
4. Toelichting bij de ED-resultaten	8
5. Programma van Toetsing en Afsluiting: de vakpagina's	9

1. De vakken

Sommige vakken leveren een eindcijfer op dat uitsluitend bepaald wordt door het schoolexamen (SE). Enkele vakken, die uitsluitend een handelingsdeel (HD) omvatten in het schoolexamen, worden afgesloten met V of G. De meeste vakken leveren een eindcijfer op dat het gemiddelde is tussen het schoolexamencijfer en het cijfer voor het centraal examen (CE).

• Aardrijkskunde	Ak	SE & CE
• Bedrijfseconomie	Beco	SE & CE
• Biologie	Biol	SE & CE
• Culturele en Kunstzinnige Vorming	CKV	SE
• Duits	Dutl	SE & CE
• Economie	Econ	SE & CE
• Engels	Entl	SE & CE
• Filosofie	Fi	SE & CE
• Frans	Fatl	SE & CE
• Geschiedenis	Ges	SE & CE
• Informatica	In	SE
• Kunst drama & Kunst algemeen	Kudr & Kua	SE & CE
• Lichamelijke Opvoeding	LO	HD
• Maatschappijleer	Maat	SE (afrondding in 4 havo)
• Maatschappijwetenschappen	Maw	SE & CE
• Natuurkunde	Nat	SE & CE
• Nederlands	Netl	SE & CE
• Rekenen	Rek	SE (afrcnding in 4 havo)
• Scheikunde	Schk	SE & CE
• Teken en	Te	SE & CE
• Wiskunde A	WisA	SE & CE
• Wiskunde B	WisB	SE & CE

2. Aanwijzingen voor de SE-weken

De duur van een SE en CE varieert en staat altijd op de opgaven.

Kom steeds op tijd, minimaal 10 minuten vóór aanvang van elk examen.

- Als je ziek bent, wordt dit voorafgaand aan het examen telefonisch door een ouder gemeld op het speciale examenummer 020-3052140.
- Tijdens het eerste halfuur van de zitting mag niemand de zaal verlaten.
- Als je te laat komt, mag je niet langer doorgaan. Vanaf 30 minuten na aanvang van het examen mag je de zaal niet meer in. Luistertoetsen vormen een uitzondering op deze regel: bij een luistertoets wordt na aanvang pas toegang verleend na afloop van het eerste onderdeel, dat wil zeggen het video- dan wel het audiogedeelte. De kandidaat mag dan in een korte stop tussen de onderdelen het lokaal in en deelnemen aan het resterende gedeelte. De antwoorden op het gemiste gedeelte mogen 'blind' worden ingevuld binnen de beschikbare tijd.
- Ga niet te vroeg weg; ook als je denkt klaar te zijn, is het beter het werk nog eens na te kijken. Een kwartier vóór het einde van het examen mag je de zaal niet meer verlaten, maar moet je blijven zitten tot het werk aan het einde van de zitting is opgehaald.
- Zet op je papier je voor- en achternaam. Vul ook de naam van je docent en je klas in. Nummer je antwoordbladen!
- Volg altijd de aanwijzingen van surveillanten op.
- Bij het SE kunnen alleen de hulpmiddelen worden gebruikt die volgens bijgevoegde lijst zijn toegestaan, tenzij een sectie voor het SE anders heeft bepaald. Bij het CE is de lijst toegestane hulpmiddelen landelijk vastgesteld.
- Tijdens het examen is het niet toegestaan de zaal tussentijds zonder begeleiding van een toezichthoudende surveillant te verlaten.
- Tassen, jassen, enz. mogen niet bij je tafel liggen tijdens het examen. Volg de aanwijzingen voor het achterlaten van je spullen. Neem dus alleen noodzakelijke dingen mee.
- Mobiele telefoons en smartwatches zijn uitgeschakeld en mogen niet binnen handbereik zijn. Laat ze thuis! Indien een surveillant er één aantreft bij je examentafel, wordt deze onherroepelijk in beslag genomen. Gaat er een telefoon af tijdens een zitting, dan worden er scherpe maatregelen getroffen jegens de eigenaar. Er kan melding worden gedaan van een onregelmatigheid waar een sanctie op staat (zie het Examenreglement).
- Het is niet toegestaan typp-ex te gebruiken of, behalve in grafieken of op grafiekpapier, met potlood te schrijven.
- Als je iets nodig hebt (bijv. papier) geef je de surveillant een teken. In alle gevallen blijf je op je plaats zitten (dus NIET zelf papier gaan halen).
- In de zaal ga je zitten aan het tafeltje waarop een kaartje ligt met jouw naam erop. Houd er rekening mee dat je steeds op een wisselende plaats zit.
- Voor een leerling die (verlengd) examen doet met behulp van een laptop, geldt het volgende: De leerling gaat na afloop samen met de surveillant en de USB-stick naar de printer. In aanwezigheid van de leerling wordt er een print gemaakt op schoolpapier. De kandidaat ondertekent deze. De print wordt vervolgens in de map met het gemaakte examenwerk gestopt.

Uitsluitend voor het Centraal Examen geldt:

- Zet op je papier je examennummer en je naam (voor- en achternaam). Vul ook de naam van je docent in en je klas.
- De opgaven mogen gedurende het examen niet naar buiten worden gebracht.

Praktische instructies bij het maken van een SE op de computer

Aan de slag

- De school heeft een Word-document voor je klaargezet. Sla dit direct op de USB-stick die in je computer zit op met de volgende bestandsnaam: voornaamachternaamklasvak (bijvoorbeeld: laurajansen5h2duits).
- In geval van een SE Nederlands, Engels, Frans of Duits staat het online Van Dale woordenboek voor je open.
- Je kunt nu beginnen met het maken van het SE.
- Klik tijdens het werken regelmatig (ongeveer elke 5 minuten) op 'opslaan'.
- Kijk via Controleren >> aantal woorden naar het aantal woorden van je document en schrijf dat onder je tekst (bijv. "256 woorden").

Als je klaar bent

- Sla het bestand nogmaals op, steek je vinger op en wacht op de surveillant.
- Druk op 'print' en kies de 'MLA-FollowMe-Local' printer
- De surveillant geeft jou de uitgeprinte versie.
- Je mag met pen verbeteringen aanbrengen in je uitgeprinte versie (er wordt geen nieuwe print gemaakt).
- Onderteken de geprinte en gecontroleerde versie.
- Lever je ondertekende versie in bij de surveillant.
- Verwijder de bestanden van je stick.
- Laat de USB-stick in de computer zitten en laat de computer aan staan.

Let op

- Surfen op het Internet is te allen tijde verboden. De surveillant kan op zijn computer precies zien wie het Internet op gaat. Zodra je Internet opstart, wordt dit gezien als een 'onregelmatigheid' (zie Examenreglement MSA) en zul je een 1 voor het SE krijgen.
- Check de vakpagina's voor de duur van elke zitting. Bij een aantal zittingen mag je het lokaal niet verlaten voordat die tijd voorbij is. Zorg er dan voor dat je bijvoorbeeld een boek bij je hebt, voor het geval je eerder klaar bent.
- Voor Engels, Frans en Duits, mag je alleen het digitale woordenboek Van Dale gebruiken (andere hulpmiddelen zijn verboden). De snelkoppeling van het woordenboek staat op het bureaublad van je computer.

Tenslotte nog enkele tips

- Bedenk goed dat de bedoeling van een examen is te toetsen wat je weet, niet wat je niet weet. Blijf dus niet te lang bij een probleem stilstaan.
- Deel je tijd goed in. Lees de opgaven zeer zorgvuldig en denk goed na vóór je de vragen beantwoordt. Als je op je kladblad werkt, lever dan ook je kladblaadje in.
- Bij de meerkeuzevragen: ALTIJD een antwoord aankruisen. Dus ook als je het antwoord op een vraag niet weet of in tijdnood komt.

We wensen je veel succes.

3. Lijst van toegestane hulpmiddelen bij het examen

Een examenkandidaat heeft het recht om volgens onderstaande lijst enige hulpmiddelen te gebruiken tijdens het CE. De kandidaat brengt zelf het toegestane hulpmiddel mee van huis. Zo heb je bijvoorbeeld recht op het gebruik van een woordenboek. De school verstrekt die niet; je neemt het dus zelf mee! Er mogen daarin geen eigen aantekeningen of opmerkingen voorkomen. De surveillant controleert daarop en neemt het hulpmiddel in beslag indien dat niet in orde is. In voorkomend geval is er sprake van examenfraude. Een digitaal woordenboek is beslist niet toegestaan.

De school levert, indien toegestaan volgens de lijst en zoals je gewend bent, het volgende aan:

- Papier, roosterpapier in cm²/millimeterpapier/logaritmisch papier (wiskunde), Binas in de juiste druk.

Toegestane hulpmiddelen havo en vwo 2027*

vak	hulpmiddelen
alle vakken	Basispakket, bestaande uit: - schrijfmateriaal inclusief millimeterpapier - tekenpotlood - blauw en rood kleurpotlood - liniaal met millimeterverdeling - passer - nietmachine - zie 3.5** - geometrische driehoek - vlakgum - rekenmachine - zie 3.2** - computer als schrijfgerei - zie 3.4**
alle centrale examens	Eendelig verklarend woordenboek Nederlands (zie 3.1.1) of Woordenboek Nederlands-thuis taal en/of thuis taal-Nederlands (zie 3.1.1**)
Fries & moderne vreemde talen	Woordenboek naar en van de doeltaal; Bij Engels: (op verzoek kandidaat) daarnaast ook woordenboek Engels-Engels (zie 3.1.2**)
Latijn & Grieks	Latijns resp. Grieks woordenboek (zie 3.1.3**)
wiskunde A, B, C	- grafische rekenmachine (zie 3.2.3**) - roosterpapier in cm²
biologie, natuurkunde & scheikunde	Goedgekeurd informatieboek: Binas 7e editie of Sciencedata (zie 3.3**)

* Voor de volledige regeling Toegestane Hulpmiddelen zie www.examenblad.nl

** Verwijst naar bijlage Toegestane Hulpmiddelen op www.examenblad.nl

4. Toelichting bij de ED-resultaten

Vakdocenten registreren alle ED-resultaten per leerling in dat programma voor cijfer- en examenbeheer. Alle deelresultaten en gemiddelden per vak staan vermeld op die bewuste pagina.

Leerlingen en ouders kunnen de cijfers van het Examendossier raadplegen in het schooladministratieprogramma Magister. Leerlingen en ouders hebben ieder hun eigen toegang. Zij kunnen dus onafhankelijk van elkaar de ED- resultaten van zichzelf, c.q. van hun kind(eren), bekijken.

Resultaten

- Bij elk vak worden voor de vastgestelde SE's cijfers toegekend. Deelresultaten worden door de vakdocent op één decimaal vastgesteld. Daaruit wordt in de achterste kolom per vak een gewogen gemiddelde berekend.
- De eindresultaten van de HD's (handelingsdelen) bij LO worden uitsluitend met Goed, Voldoende of Onvoldoende gewaardeerd.
- Bij een toets die niet gedaan werd en ook nooit is ingehaald, of een PO dat niet ingeleverd of afgerond is, wordt standaard een 1 genoteerd. Dit beïnvloedt uiteraard het gemiddelde negatief.
- Leerlingen die na het behalen van het 5havo-diploma zijn overgestapt naar het vwo, hebben recht op een vrijstelling voor de vakken Maatschappijleer en ckv. Dat wordt in Magister aangegeven met vr.
- Voor deelname aan het Centraal Examen moet het Examendossier integraal zijn afgerond. Let op, alle handelingsdelen maken deel uit van dat Examendossier. Voor elk handelingsdeel dient aan het eind in 5havo of 6vwo derhalve een <<voldoende>> (V) of een <<goed>> (G) genoteerd te zijn.
- In de achterste kolom staan de gemiddelden vermeld. De vakken die met een SE afsluiten, worden op een heel cijfer afgerond. Alle CE-vakken sluiten af met een gemiddelde op 1 decimaal.

Reclameren

- Voor vragen over en eventuele correcties op de resultaten kan een leerling altijd terecht bij de eigen vakdocent.
- Alléén de vakdocent kan een cijfer wijzigen.
- Indien men een fout constateert in het vakkenpakket, dat zou bijvoorbeeld een overtollig of een ontbrekend vak kunnen zijn, meldt een leerling dat zo spoedig mogelijk bij de schoolleider.

5. Programma van Toetsing en afsluiting: de vakpagina's

Op de volgende pagina's worden de gedoeerde vakken weergegeven. Elke pagina bevat een knop waarmee kan worden teruggekeerd naar de lijst met vakken.

Terug naar
de vakken

Programma van toetsing en afsluiting

HAVO leerjaar 4 (2026-2028)

HAVO cohort 2026-2028

aardrijkskunde

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 4								
SE 401	Systeem Aarde Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE1	Cijfer	20%	Ja	A1, C1, C2, C3, F
SE 402	Arm en Rijk Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE2	Cijfer	20%	Ja	A1, B1, B2, B3
Leerjaar 5								
SE 501	Brazilië Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE1	Cijfer	30%	Ja	D1, D2
SE 502	Wonen in Nederland Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE2	Cijfer	30%	Ja	A2, E1, E2

Programma van toetsing en afsluiting

HAVO leerjaar 4 (2026-2028)

HAVO cohort 2026-2028

bedrijfseconomie

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 4								
SE 401	Geldzaken en beginbalans Zie studiewijzer <i>Hulpmiddelen: gewone rekenmachine (niet-grafisch), woordenboek Nederlands</i>	Schriftelijk	120 min	SE2	Cijfer	25%	Ja	A, B, F, G
SE 402	Bedrijfsplan + Pitch Zie studiewijzer	Praktisch	nvt	Blok 4	Cijfer	10%	Ja	A, B, C, D, E, F, G, H
Leerjaar 5								
SE 501	Eenmanszaak en de B.V. Zie studiewijzer <i>Hulpmiddelen: gewone rekenmachine (niet-grafisch), woordenboek Nederlands</i>	Schriftelijk	120 min	SE1	Cijfer	25%	Ja	A, B, F, G
SE 502	Ondernemerschap en de N.V. Zie studiewijzer <i>Hulpmiddelen: gewone rekenmachine (niet-grafisch), woordenboek Nederlands</i>	Schriftelijk	120 min	SE2	Cijfer	40%	Ja	A, B, D, F, G

Programma van toetsing en afsluiting

HAVO leerjaar 4 (2026-2028)
HAVO cohort 2026-2028
biologie

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 4								
SE 401	Voortplanting en soortvorming Zie studiewijzer Inleiding in de biologie, voortplanting, genetica en evolutie <i>Hulpmiddelen: Binas, gewone rekenmachine (niet-grafisch), woordenboek Nederlands</i>	Schriftelijk	90 min	SE2	Cijfer	10%	Ja	M3, M6, M7, M8, O2, O6, O8, O9, P4
SE 402	Gedragsonderzoek Zie studiewijzer	Praktisch	nvt	Afspraak	Cijfer	5%	Nee	A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, A10, A11, A12, A13, A14, A15, A16, O7
Leerjaar 5								
SE 501	Moleculaire biologie Zie studiewijzer Regeling en waarneming, stofwisseling en DNA <i>Hulpmiddelen: Binas, gewone rekenmachine (niet-grafisch), woordenboek Nederlands</i>	Schriftelijk	120 min	SE1	Cijfer	35%	Ja	M1, M2, M3, M4, M5, M6, O2, O4, O5
SE 502	De mens en haar omgeving Zie studiewijzer Vertering, transport, gaswisseling en uitscheiding, ecologie en milieu <i>Hulpmiddelen: Binas, gewone rekenmachine (niet-grafisch), woordenboek Nederlands</i>	Schriftelijk	120 min	SE2	Cijfer	35%	Ja	M3, O1, P1, P2, P3, P5
SE 503	Verzameling van practicum verslagen, tekeningen en opdrachten. Zie studiewijzer	Praktisch	120 min	Blok 3	Cijfer	15%	Nee	A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, A10, A11, A12, A13, A14, A15, A16

Programma van toetsing en afsluiting

HAVO leerjaar 4 (2026-2028)

HAVO cohort 2026-2028

culturele en kunstzinnige vorming

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 4								
SE 401	Discap Beeldende kunst + Cultureel zelfportret A Zie studiewijzer blok 1	Praktisch	nvt	Blok 1	Cijfer	25%	Ja	A, B, C, D
SE 402	Discap Film Zie studiewijzer blok 2	Praktisch	nvt	Blok 2	Cijfer	25%	Ja	A, B, C, D
SE 403	Discap keuze foto/muziek Zie studiewijzer blok 3	Praktisch	nvt	Blok 3	Cijfer	25%	Ja	A, B, C, D
SE 404	Discap Architectuur + Cultureel zelfportret B Zie studiewijzer blok 4	Praktisch	nvt	Blok 4	Cijfer	25%	Ja	A, B, C, D

Programma van toetsing en afsluiting

HAVO leerjaar 4 (2026-2028)

HAVO cohort 2026-2028

Duitse taal en literatuur

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 5								
SE 501	Schriftelijk over Duitse literatuur. Zie studiewijzer	Schriftelijk	90 min	SE1	Cijfer	15%	Ja	E1
SE 502	Luistervaardigheid. Zie studiewijzer	Luister	40 min	Blok 2	Cijfer	25%	Ja	B
SE 503	Gespreksvaardigheid en presentatie Zie studiewijzer	Mondeling	10 min	Blok 3	Cijfer	30%	Ja	C1, C2, F
SE 504	Schrijfvaardigheid op de computer Zie studiewijzer	Schriftelijk	90 min	SE2	Cijfer	30%	Ja	D1, D2

Programma van toetsing en afsluiting

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 4								
SE 401	Lesbrief Jong & Oud <i>Hulpmiddelen: gewone rekenmachine (niet-grafisch), woordenboek Nederlands</i>	Schriftelijk	90 min	SE1	Cijfer	25%	Ja	A, B, C, E, F, G, H
SE 402	Grenzen aan de groei Het niet op tijd inleveren van de PO resulteert in een 1,0.	Praktisch	nvt	Blok 4	Cijfer	5%	Nee	A, J, K
Leerjaar 5								
SE 501	Lesbrieven Vragers & Aanbieders en Markt & Overheid <i>Hulpmiddelen: gewone rekenmachine (niet-grafisch), woordenboek Nederlands</i>	Schriftelijk	120 min	SE1	Cijfer	35%	Ja	A, D, F, G, H
SE 502	Lesbrieven Verdienen & Uitgeven en Europa <i>Hulpmiddelen: gewone rekenmachine (niet-grafisch), woordenboek Nederlands</i>	Schriftelijk	120 min	SE2	Cijfer	35%	Ja	A, E, F, H, I

Programma van toetsing en afsluiting

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 5								
SE 501	Book Zie studiewijzer	Mondeling	10 min	Blok 1	Cijfer	10%	Ja	E1, F
SE 502	Korte verhalen Zie studiewijzer	Schriftelijk	60 min	SE1	Cijfer	15%	Ja	E1
SE 503	Gespreksvaardigheid Zie studiewijzer	Mondeling	15 min	Blok 1	Cijfer	25%	Ja	C1, C2
SE 504	Luistervaardigheid - Cito Luistertoets Zie studiewijzer	Luister	60 min	Blok 2	Cijfer	25%	Ja	B
SE 505	Schrijfvaardigheid op de computer Zie studiewijzer	Schriftelijk	90 min	SE2	Cijfer	25%	Ja	D1, D2

Programma van toetsing en afsluiting

HAVO leerjaar 4 (2026-2028)
HAVO cohort 2026-2028
Franse taal en literatuur

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 4								
SE 401	Literatuur Zie studiewijzer	Schriftelijk	90 min	SE2	Cijfer	10%	Ja	E1
Leerjaar 5								
SE 501	Schrijfvaardigheid op de computer Zie studiewijzer	Schriftelijk	90 min	SE1	Cijfer	20%	Ja	D1, D2
SE 502	Luistervaardigheid - Cito Luistertoets Zie studiewijzer	Luister	60 min	Blok 2	Cijfer	25%	Ja	B
SE 503	Literatuur Literatuur SE 503 en Gespreksvaardigheid SE 504 worden in 1 mondeling SE getoetst Zie studiewijzer	Mondeling	15 min	Afspraak	Cijfer	10%	Ja	E1
SE 504	Gespreksvaardigheid Gespreksvaardigheid SE 504 en Literatuur SE 503 worden in 1 mondeling SE getoetst Zie studiewijzer	Mondeling	10 min	Afspraak	Cijfer	25%	Ja	C1, C2, F
SE 505	Examenidoom Zie studiewijzer	Schriftelijk	90 min	SE2	Cijfer	10%	Ja	

Programma van toetsing en afsluiting

HAVO leerjaar 4 (2026-2028)

HAVO cohort 2026-2028

filosofie

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 4								
SE 401	Introductie: Identiteit, mens, dier en computer Zie studiewijzer	Praktisch	55 min	Blok 2	Cijfer	15%	Ja	A, B
SE 402	Geluk, goed en kwaad Zie studiewijzer	Praktisch	30 min	Blok 4	Cijfer	15%	Ja	A, C
Leerjaar 5								
SE 501	Sociale filosofie Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE1	Cijfer	35%	Ja	D
SE 502	Mens, dier en natuur Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE2	Cijfer	35%	Ja	B, C

Programma van toetsing en afsluiting

HAVO leerjaar 4 (2026-2028)

HAVO cohort 2026-2028

geschiedenis

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 4								
SE 401	Tijdvak 1 t/m 4 Inhalen indien niet gedaan. Praktische opdracht. Zie studiewijzer	Handeling	nvt	Blok 1	OVG	nvt	Nee	A, B, C, E
SE 402	Rechtstaat en democratie Zie studiewijzer	Handeling	nvt	Afspraak	OVG	nvt	Nee	A, B, D, E
Leerjaar 5								
SE 501	Thema 1: Europees imperialisme Historische context Britse Rijk 1585-1900 + tijdvak 5 t/m 8 Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE1	Cijfer	40%	Ja	A, B, C
SE 502	Thema 2: Geschiedenis van de twintigste eeuw Historische context Duitsland 1918-1991 Historische context Nederland 1948-2008 Tijdvak 9 en 10. Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE2	Cijfer	60%	Ja	A, B, C

Programma van toetsing en afsluiting

HAVO leerjaar 4 (2026-2028)

HAVO cohort 2026-2028

informatica

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 4								
SE 401	HTML/CSS Zie studiewijzer	Praktisch	55 min	Blok 1	Cijfer	10%	Ja	A, C
SE 402	Representatie informatie Zie studiewijzer	Schriftelijk	55 min	Blok 2	Cijfer	10%	Ja	B
SE 403	Opdracht hardware/geschiedenis Zie studiewijzer	Praktisch	55 min	Blok 3	Cijfer	10%	Ja	A, C
SE 404	Inleiding programmeren Zie studiewijzer	Schriftelijk	55 min	Blok 2	Cijfer	10%	Ja	D, E, F
SE 405	Programmeren vervolg Zie studiewijzer	Praktisch	55 min	Blok 4	Cijfer	10%	Ja	D, E, F, G, O, P
Leerjaar 5								
SE 501	Database 1: Normaliseren Zie studiewijzer	Schriftelijk	55 min	Blok 1	Cijfer	10%	Ja	B, C, H
SE 502	Database 2: SQL Zie studiewijzer	Schriftelijk	55 min	Blok 1	Cijfer	10%	Ja	D, H
SE 503	Programmeren vervolg Zie studiewijzer	Schriftelijk	55 min	Blok 3	Cijfer	10%	Ja	D, E, F, G, J
SE 504	Effect ICT op de maatschappij Zie studiewijzer	Praktisch	55 min	Blok 3	Cijfer	10%	Ja	Q
SE 505	Keuze module/portfolio Zie studiewijzer	Praktisch	55 min	Blok 3	Cijfer	10%	Ja	G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R

Programma van toetsing en afsluiting

HAVO leerjaar 4 (2026-2028)

HAVO cohort 2026-2028

kunst (drama)

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 4								
SE 401	Examenonderwerp1 (KUA) - Cultuur van de kerk Facet computer SE Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE2	Cijfer	7,5%	Ja	A1, A2, A3, B1, B2, B3, C
SE 402	Ontwerp opdracht Zie studiewijzer	Praktisch	nvt	Blok 3	Cijfer	5%	Ja	
Leerjaar 5								
SE 501	Maatschappelijk theater Zie studiewijzer	Presentatie	40 min	Blok 2	Cijfer	15%	Ja	
SE 502	Improvisatie Zie studiewijzer	Presentatie	40 min	Blok 3	Cijfer	20%	Ja	
SE 503	Productie Moment afhankelijk van samenwerkingspartner en speeldata van de partner in het theater(seizoen). Zie studiewijzer	Presentatie	60 min	Blok 2	Cijfer	25%	Ja	
SE 504	Solo Zie studiewijzer	Presentatie	10 min	Blok 3	Cijfer	20%	Ja	
SE 505	KUA Twintigste eeuw Facet computer SE Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE2	Cijfer	7,5%	Ja	A1, A2, A3, B1, B2, B3, C

Programma van toetsing en afsluiting

HAVO leerjaar 4 (2026-2028)

HAVO cohort 2026-2028

lichamelijke opvoeding

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 4								
SE 401	Aanwezigheid plicht voorgaande leerjaren bij LO. Boek Bewegen, Gezondheid& Samenleving. Leerlingen hebben voorgaande leerjaren en leerjaar 4 een aanwezigheid plicht bij LO lessen! In leerjaar 4 geven de leerlingen elkaar les. Zij behandelen (met bijpassende bewegingsvormen) tijdens deze LO les, een hoofdstuk uit boek Bewegen, Gezond& Samenleving.	Handeling	60 min	Blok 3	OVG	nvt	Ja	A, B, C, D, E

Programma van toetsing en afsluiting

HAVO leerjaar 4 (2026-2028)
HAVO cohort 2026-2028
maatschappijleer

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 4								
SE 401	Parlementaire democratie Zie studiewijzer	Schriftelijk	60 min	SE1	Cijfer	30%	Ja	A1, A2, C1, C2, C3
SE 402	Rechtsstaat Zie studiewijzer	Praktisch	nvt	Blok 2	Cijfer	20%	Ja	A1, A2, B1, B2, B3
SE 403	Verzorgingsstaat Zie studiewijzer	Schriftelijk	60 min	SE2	Cijfer	30%	Ja	A1, A2, D1, D2, D3, D4
SE 404	Pluriforme Samenleving Zie studiewijzer	Praktisch	nvt	Blok 4	Cijfer	20%	Ja	A1, A2, E1, E2, E3, E4

Programma van toetsing en afsluiting

HAVO leerjaar 4 (2026-2028)
HAVO cohort 2026-2028
maatschappijwetenschappen

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 4								
SE 401	Literatuur Leerling leest een boek door de sectie geselecteerd en doet een verwerkingsopdracht.	Schriftelijk	90 min	Blok 3	Cijfer	15%	Ja	A1, A2, A3, F1, F2, G1, G2, G3, G4
Leerjaar 5								
SE 501	Samenleving	Schriftelijk	120 min	SE1	Cijfer	35%	Ja	B1, B2, B3, B4, E1, E2, E3, E4
SE 502	Onderzoeksvaardigheden	Schriftelijk	90 min	Blok 2	Cijfer	15%	Ja	A1, A2, A3, F1, F2, G1, G2, G3, G4
SE 503	Maatschappij en veiligheid	Schriftelijk	120 min	SE2	Cijfer	35%	Ja	C1, C2, C3, C4, C5, C6, D1, D2, D3, D4

Programma van toetsing en afsluiting

HAVO leerjaar 4 (2026-2028)

HAVO cohort 2026-2028

natuurkunde

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 4								
SE 401	Bewegen, Elektriciteit , Krachten Hoofdstuk 2, 3, 4.1, 4.2, 4.3 en 6 Zie studiewijzer	Schriftelijk	90 min	SE2	Cijfer	20%	Ja	A, C1, D1, G1, G2
SE 402	Practicum over optica en technische automatisering Zie studiewijzer	Praktisch	180 min	Blok 4	Cijfer	5%	Ja	A, B3, G2, I1, I2, I3
Leerjaar 5								
SE 501	Bewegen, Elektriciteit, Krachten, Stoffen en Materialen, Arbeid en Energie Hoofdstuk 2, 3, 4, 5, 6 en 8 Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE1	Cijfer	30%	Ja	A, C1, C2, D1, D2, G1, H
SE 502	Bewegen, Elektriciteit, Trillen en Golven, Krachten, Stoffen en Materialen, Communicatie en Hoofdstuk 2 t/m 6 en 8 t/m 11 Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE2	Cijfer	30%	Ja	A, B1, B2, C1, C2, D1, E1, G1
SE 503	Vaardigheden, Technische automatisering, Experiment, Modelstudie en Ontwerp Zie studiewijzer	Praktisch	150 min	Blok 3	Cijfer	15%	Ja	A, G2, I1, I2, I3

Programma van toetsing en afsluiting

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 5								
SE 501	Mondeling literatuur Het mondeling doe je in een duo. Ingangseis is een compleet literatuu dossier, met boekverslagen en literatuuroopdrachten. De precieze eisen vind je in Magister. Zie studiewijzer.	Mondeling	30 min	SE1	Cijfer	40%	Ja	B, E1, E2, E3
SE 502	Mondelinge vaardigheid In de pws-week presenteert je (met je groepje) de bevindingen van je onderzoek aan docenten en medeleerlingen. Zie studiewijzer.	Mondeling	10 min	Blok 2	Cijfer	20%	Nee	B, F
SE 503	Schrijfvaardigheid op de computer Je schrijft een zakelijke tekst. Ingangseis is een compleet schrijfdossier. De precieze eisen vind je in Magister. Zie studiewijzer.	Schriftelijk	120 min	SE2	Cijfer	40%	Ja	C, D, E1, E2

Programma van toetsing en afsluiting

HAVO leerjaar 4 (2026-2028)
HAVO cohort 2026-2028
rekenen

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 4								
SE 401	Domein getallen Zie studiewijzer	Schriftelijk	55 min	Blok 1	Cijfer	25%	Ja	Getallen
SE 402	Domein verhoudingen Zie studiewijzer	Schriftelijk	55 min	Blok 2	Cijfer	25%	Ja	Verhoudingen
SE 403	Domein verbanden Zie studiewijzer	Schriftelijk	55 min	Blok 3	Cijfer	25%	Ja	Verbanden
SE 404	Domein meten/meetkunde Zie studiewijzer	Schriftelijk	55 min	Blok 4	Cijfer	25%	Ja	Meten&meetkunde

Programma van toetsing en afsluiting

HAVO leerjaar 4 (2026-2028)

HAVO cohort 2026-2028

scheikunde

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 4								
SE 401	NOVA H1 t/m H3.2 Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE2	Cijfer	15%	Ja	A, B, C, D, E
SE 402	Onderzoekspracticum Niet herkansbaar, bij inleveren na de met de groep afgesproken deadline wordt het maximale cijfer met 1,0 verlaagd, en voor elke dag die daarbij komt gaat er nog 0,1 punt extra eraf. Afname vanaf Blok 3 mogelijk Zie studiewijzer	Praktisch	180 min	Blok 3	Cijfer	15%	Nee	A, B, C, D
Leerjaar 5								
SE 501	NOVA max H1 t/m H7 Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE1	Cijfer	35%	Ja	A, B, C, D, F
SE 502	NOVA max H1 t/m H11 Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE2	Cijfer	35%	Ja	A, B, C, D, E, F, G

Programma van toetsing en afsluiting

HAVO leerjaar 4 (2026-2028)
HAVO cohort 2026-2028
tekenen

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 4								
SE 401	KG/KB Kunstboek t/m 4.4 + Beeldende Begrippen + Oefenexamens Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE2	Cijfer	5%	Ja	A1, A2, C
SE 402	Portfolio-map De collectie van werk uit 4 havo. Deadline & beoordeling: werktijddagen blok 4. Zie studiewijzer	Praktisch	nvt	Blok 4	Cijfer	15%	Nee	B
Leerjaar 5								
SE 501	Thema: Surrealistische Droomwereld Deadline: Herfstvakantie. Bij deze vrije opdracht kies je een sub-thema en oefen je met het procesmatig werken. Zie studiewijzer.	Praktisch	nvt	Afspraak	Cijfer	5%	Nee	B
SE 502	KG/KB Herhaling Kunstboek t/m 4.4 + v.a. 4.5 t/m einde boek + Beeldende Begrippen + oefenexamens. Socrative toets in de les, Zie studiewijzer.	Schriftelijk	55 min	Blok 1	Cijfer	5%	Nee	A1, A2, C
SE 503	Schetsboek Werk uit 4 havo en 5 havo. Deadline: Herfstvakantie Zie studiewijzer	Praktisch	nvt	Afspraak	Cijfer	10%	Nee	B
SE 504	Thema : Mijn Andere Kant Deadline: Kerstvakantie. Bij deze vrije opdracht kies je een sub-thema en oefen je met het procesmatig werken. Zie studiewijzer.	Praktisch	nvt	Afspraak	Cijfer	10%	Nee	B
SE 505	Foto-opdracht Deadline: kerstvakantie Zie studiewijzer	Praktisch	nvt	Afspraak	Cijfer	5%	Nee	A2, B
SE 506	Reflectieverslagen excursies Reflectieverslagen van de X-Samen eindexpo, de Duitsland excursie en de Rotterdam Museum Marathon. Deadline: Kerstvakantie Zie studiewijzer	Praktisch	nvt	Afspraak	Cijfer	5%	Nee	A1, A2, B, C

Programma van toetsing en afsluiting

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
SE 507	KG/KB Thema Syllabus CSE Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE2	Cijfer	10%	Ja	A1, A2, C
SE 508	CPE Eindopdracht Vrije opdracht. Proces & Eindwerk. Deadline: begin april Zie studiewijzer	Praktisch	nvt	Afspraak	Cijfer	30%	Ja	B

Programma van toetsing en afsluiting

HAVO leerjaar 4 (2026-2028)

HAVO cohort 2026-2028

wiskunde A

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 4								
SE 401	Combinatoriek, statistische cyclus & lineaire verbanden Zie studiewijzer	Schriftelijk	90 min	SE2	Cijfer	20%	Ja	A, B, C, E
SE 402	Statistisch onderzoek Zie studiewijzer	Praktisch	nvt	Blok 4	Cijfer	10%	Nee	A, E
Leerjaar 5								
SE 501	Veranderingen, conclusies & exponentiële verbanden Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE1	Cijfer	30%	Ja	A, B, C, D, E
SE 502	Algebra & statistiek Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE2	Cijfer	30%	Ja	A, B, C, E
SE 503	Examenvoorbereiding Zie studiewijzer	Praktisch	nvt	Blok 3	Cijfer	10%	Nee	A, B, C, E

Programma van toetsing en afsluiting

HAVO leerjaar 4 (2026-2028)

HAVO cohort 2026-2028

wiskunde B

Toets	Omschrijving	Toetsvorm	Tijdsduur	Planning	Soort	Weging	Herkans	Domeinen
Leerjaar 4								
SE 401	Vaardigheden en Toegepaste Analyse Zie studiewijzer	Schriftelijk	90 min	SE2	Cijfer	20%	Ja	A, B, D
SE 402	Zie domeinen Zie studiewijzer	Praktisch	nvt	Blok 4	Cijfer	10%	Nee	A, B, C, D
Leerjaar 5								
SE 501	Functies, grafieken en vergelijkingen Meetkundige berekeningen Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE1	Cijfer	30%	Ja	A, B, C
SE 502	Functies, grafieken en vergelijkingen Toegepaste Analyse Zie studiewijzer	Schriftelijk	120 min	SE2	Cijfer	30%	Ja	A, B, D
SE 503	Examenvoorbereiding Zie studiewijzer	Praktisch	nvt	Blok 3	Cijfer	10%	Nee	A, B, C, D